

H4i ADJEKTIIVIATTRIBUUTTI ELI LAATUMÄÄRE

(ktiv male)

(päivitelty 20.9.2023)

H4 HEPREA KIELIOPPI <https://gen.fi/h4.html>

H4i LAUSEOPPI <https://gen.fi/h4i.html>

H4i Adjektiiviattribuutti eli laatumääre (ktiv male)

<https://gen.fi/h4i-adjektiiviattribuutti-kt.html>

SISÄLLYSLUETTELO

- 0. Dokumentteja
- 1. Johdanto
- 2. Adjektiiviattribuutti
  - 2.1 Adjektiivi
  - 2.2 Partisiippi
  - 2.3 Pronomini
  - 2.4 Järjestysluku
- 3. Adjektiiviattribuutin taivutus
  - 3.1 Aina pääsanän jälkeen
  - 3.2 Aina samassa suvussa kuin pääsana
  - 3.3 Aina samassa luvussa kuin pääsana
  - 3.4 Aina samassa määräytyneisyysmuodossa kuin pääsana

0. DOKUMENTTEJA

H Heprea, sivukartta

<https://gen.fi/h-sivukartta.html>

Academy of the Hebrew Language (Heprean kieliakatemia) (AHL)

<https://hebrew-academy.org.il/>

Aejmelaeus et al.: Ihan täyttä hepreaa. Kirjapaja 2015 (ITH)

s. 39

Lyytikäinen & Gamzu: Opi hepreaa. 2. p. Aurinko Kustannus 2020 [2017] (LG)

s. 47 [43], 137 [133]

Tieteen termipankki

<https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kielitiede:attribuutti>

1. JOHDANTO

Tämän dokumentin voi lukea myös vokalisoituna:

H4i Adjektiiviattribuutti eli laatumääre

<https://gen.fi/h4i-adjektiiviattribuutti.html>

Attribuutti eli substantiivin määrite on substantiiviin välittömästi liittyvä sana tai lauseke, joka tarkoittaa, millainen substantiivi on tai mikä ominaisuus siihen liittyy.

lat. *attributum* [-bū-], liittyvä, johonkin kuuluva
attribuere, määrätä, liittää, lisätä, pass. liittyä, kuulua johonkin

Attribuutit jakautuvat adjektiivi- ja appositioattribuutteihin. Suomen uusimmissa kieliopeissa ei enää välttämättä käytetä lauseenjäsennyksessä attribuutti-termiä. Sen sijaan puhutaan substantiivin, adjektiivin ja adverbien täydennyksistä ja määritteistä. Heprean kieliopeissa attribuutti-termi on joka tapauksessa toimiva ja yksinkertainen tapa kuvata substantiivin määritteitä ja täydennyksiä.

Heprean attribuutti on poikkeuksetta aina pääsanansa jälkeen. Suomea puhuvan on oltava tässä tarkkana: meillä attribuutti on ennen pääsanaa.

Adjektiiviattribuutit ovat adjektiiveja tai adjektiivisesti käytettyjä pronomineja, järjestyslukuja tai partisiipeja, jotka taipuvat aina pääsanansa mukaan luvussa (yks., mon.), suvussa (mask., fem.) ja määräytyneisyydessä. Näitä kaikkia kutsutaan yhteisnimityksellä adjektiiviattribuutti (adj.attr., laatumääre).

Myös substantiiveja tai substantiivisesti käytettyjä pronomineja tai numeraaleja voidaan käyttää attribuutteina. Niitä kutsutaan nimellä substantiiviattribuutti tai appositioattribuutti eli appositio.

H4i Appositio
<https://gen.fi/h4i-appositio.html>

2. ADJEKTIIVIATTRIBUUTTI

2.1 ADJEKTIIVI

Adjektiivin eli laatusanan keskeisin tehtävä on toimia attribuuttina eli laatumääreenä, joka määrittelee pääsanana olevan substantiivin ominaisuuden. Adjektiiviattribuutti vastaa kysymykseen "millainen?".

(3)

הארץ הקדושה

(tietty) **pyhä** maa

H6A Tanachin neljä tärkeintä sanaa
<https://gen.fi/h6a-tanachin-nelja-tarkeinta-sanaa.html>

מורה חכם

(joku) viisas opettaja (mask.)

התלמידה הטובה

(tietty) hyvä oppilas (fem.)

Miten sanoisit:

(Tietty) maa on pyhä.

(Tietty) opettaja on viisas.

(Tietty) oppilas on hyvä.

2.2 PARTISIIPPI

Partisiippi eli laatutapa voi toimia adjektiivin tavoin.

(4)

אדוני המושיע

pelastava/vapahtava Herra

המשיח הצלוב

ristiinnaulittu Messias

צלב

mask. PBH risti

אנוש מתפלל

(joku) rukoileva ihminen

√פלל v. (84x) välittää, tuoda riidoissa olevat yhteen, tuomita

התפלל

hitp. rukoilla

בת בוכה

(joku) itkevä tytär

Miten sanoisit:

Herra pelastaa.

Messias on ristiinnaulittu.

(Se) ihminen rukoilee.

(Se) tytär itkee.

2.3 PRONOMINI

Demonstratiivipronominia eli osoittavaa asemosanaa (tämä, tuo, se, nämä, nuo, ne) voidaan käyttää adjektiiviattribuuttina.

(5)

זה זאת זו הוא היא אלו הם הן

הבנים ההם

ne/nuo pojat

הנשים האלה

nämä naiset

השליח הזה

tämä apostoli

Miten sanoisit:

Nuo ovat ne pojat, jotka...

Nämä ovat ne naiset, jotka...

Tämä on se apostoli, joka...

אשר

rel.pron. joka, mikä, jotka, mitkä > NH (myös) ׀

2.4 JÄRJESTYSLUKU

Myös järjestysluku eli ordinaali voi toimia adjektiiviattribuuttina.

(2)

האישה הראשונה

(tietty) **ensimmäinen** nainen

המלך השלישי

(tietty) **kolmas** kuningas

Miten sanoisit:

(Tietty) nainen on ensimmäinen, joka...

(Tietty) kuningas on kolmas, joka...

3. ADJEKTIIVIATTRIBUUTIN TAIIVUTUS

3.1 ADJEKTIIVIATTRIBUUTTI ON AINA PÄÄSANAN JÄLKEEN

Heprean adjektiiviattribuutti on aina ja poikkeuksetta pääsanansa jälkeen. Tässä on suomen kieltä puhuvan oltava tarkkana, sillä suomessa attribuutti on ennen pääsanaansa.

(4)

בית גדול

(joku) **suuri** talo

הבן הקטן

(tietty) **pieni** poika

הכתובים הקדושים

(tietty) **pyhät** kirjoitukset

בחורות נחמדות

mukavia tyttöjä/neitoja, (jotkut) mukavat tytöt/neidot

Miten sanoisit:

- (Tietty) talo on suuri.
 (Tietty) poika on pieni.
 (Tietty) kirjoitukset ovat pyhiä/pyhät.
 (Tietty) tytöt ovat mukavia.
 Tytöt ovat mukavia. (yleinen määritelmä)

3.2 ADJEKTIIVIATTRIBUUTTI ON AINA SAMASSA SUVUSSA KUIN PÄÄSANA

Attribuutti taipuu pääsanansa todellinen suvun mukaan, ei päätteän.

(4)

האבות הטובים

(tietty) **hyvät** isät

√אבה suostua tahtoon, tahtoa, haluta

ערים גדולות

suuria kaupunkeja, (jotkut) suuret kaupungit

כוס כחולה

(joku) **sininen** kuppi

השירות המהיר

(tietty) **nopea** palvelu

√שרת palvella

שירות

שירות* mask. [kittuul-verbaalisubst. pi.]

palvelu, palveleminen, palvelulinja eli taksi

שירותים

mask. mon. WC

- sijaispidentyneeseen vokaaliin (tseirei)
 ei sovelleta propr. red. -sääntöä)

H4B Propretonic reduction

<https://gen.fi/h4b-propretonic-reduction.html>

Miten sanoisit:

(Tietyt) isät ovat hyviä.

(Tietyt) kaupungit ovat suuria/suuret.

(Tietty) kuppi on sininen.

(Tietty) palvelu on nopea.

Kuppi on pieni, muki on suuri.

(yleinen toteamus ja määritelmä koskien kaikkia kuppeja ja mukeja)

ספל

mask. [i-segol.] muki

3.3 ADJEKTIIVIATTRIBUUTTI ON AINA SAMASSA LUVUSSA
KUIN PÄÄSANA

Jos pääsana on duaali- eli kaksikkomuotoinen, niin attribuutti on monikossa.

(3)

ידיים גדולות

suuria käsiä, (jotkut) **suuret** kädet

המים החיים

(tietty) **elävä** vesi

עיניים יפות

kauniita silmiä, (jotkut) **kauniit**

Miten sanoisit:

(Tietyt) kädet ovat suuret.

(Tietty) vesi on elävä.

(Tietyt) silmät ovat kauniit.

3.4 ADJEKTIIVIATTRIBUUTTI ON AINA SAMASSA
MÄÄRÄYTYNEISYYSMUODOSSA KUIN PÄÄSANA

Sana on määräinen, jos

- 1. siinä on määräävä artikkeli
- 2. se on erisnimi
- 3. siinä on omistusliite
- 4. se on omistettavassa muodossa (rakennegenetiivi, st. constr., nismach) määrätyn sanan edellä
- 5. se on persoonapronomini

H4i Määräiset sanat

<https://gen.fi/h4i-maaraiset-sanat.html>

(6)

אֲדוֹנֵי הַקָּדוֹשׁ

pyhä Herra

אִשְׁתׁ הַמֶּלֶךְ הַיָּפֵה

kuninkaan (tietty) kaunis vaimo

בְּתוּר הַחֲכָמָה

hänen (mask.) viisas tyttärensä

בְּנֵה הַחֲכָם

hänen (fem.) viisas poikansa

שִׁירִים שְׂמֵחִים

iloisia lauluja, (jotkut) iloiset laulut

הַנִּסְיוֹנוֹת הָאֲחֵרוֹנִים

(tietyt) viimeiset kiusaukset/koettelemukset/jumalankiusat

Miten sanoisit:

Herra on pyhä.

Kuninkaan vaimo on kaunis.

Hänen tyttärensä on viisas.

(Tietyt) laulut ovat iloisia.

(Tietyt) kiusaukset/koettelemukset ovat viimeiset.